

Les temperatures altes abans de la sembra i en els primers estadis dels cultius d'hivern

nov. 28, 2022 |

Les temperatures mitjanes de l'octubre i el novembre, coincidint amb períodes previs a la sembra i els primers estadis dels cereals, han estat més altes de les habituals. Aquestes han agreujat la sequera com a conseqüència de l'escassetat de pluges que s'ha observat en moltes zones productores. També poden haver afavorit la presència de pugons en els primers estadis del cereal d'hivern, que són els principals responsables de la transmissió de virus, principalment del BYDV en ordi.

Les temperatures mitjanes de l'octubre i el novembre

Les temperatures mitjanes dels mesos d'octubre i novembre d'enguany han estat clarament més altes que la mitjana del període 2009-2021, a la major part de les zones cerealícoles (Taula 1). Destaquen sobretot els valors del mes d'octubre, que en algunes estacions han estat més de 3°C superiors a la mitjana plurianual. També cal fer menció de les temperatures del mes de novembre, superiors a les normals, que en algunes parcel·les han coincidit amb el cereal recent nascut.

Taula 1. Temperatura mitjana del període 2009-2021 i de l'any 2022 de les estacions meteorològiques de Banyoles (el Pla de l'Estany), Oliola (la Noguera), Cervera (la Segarra) i la Panadella (l'Anoia).

Estació meteorològica	OCTUBRE			NOVEMBRE		
	Mitjana 2009-2021 (°C)	Any 2022 (°C)	Diferència (°C)	Mitjana 2009-2021 (°C)	Any 2022 (°C)	Diferència (°C)
BANYOLES (el Pla de l'Estany)	16,8	18,8	2,0	11,9	12,9	1,0
OLIOLA (la Noguera)	13,9	17,0	3,1	7,8	9,4	1,6
CERVERA (la Segarra)	14,5	18,2	3,7	8,5	11,0	2,5
LA PANADELLA (l'Anoia)	13,5	16,7	3,2	7,8	10,1	2,3

Observació: la temperatura de l'any 2022 del novembre correspon al període de l'1 al 28 d'aquest mes.

Aquestes temperatures superiors a les normals han agreujat la sequera que patien moltes zones productores, que s'havia instaurat com a conseqüència d'unes precipitacions inferiors a les habituals. S'ha vist dificultat tot el procés de treball del sòl i de sembra i, en moltes

parcel·les, el cereal d'hivern no ha nascut o ho està fent de forma irregular.

Els pugons

Un altre dels efectes de les altes temperatures és que afavoreixen l'activitat de determinats insectes, entre ells els pugons (principalment *Rhopalosiphum padi*), que poden afectar els cereals d'hivern (Figura 2). Aquest són especialment perillosos en els primers estadis de desenvolupament d'alguns cultius, sobretot per la seva capacitat de transmetre virosis. Un dels cultius més problemàtiques és l'ordi que és susceptible a la transmissió del virus causant de grogors i nanisme (BYDV) entre els estadis d'1 i 3 fulles.

Les zones més problemàtiques acostumen a ésser les més temperades i càlides, sobretot si hi ha presència de cultius d'estiu o renadius de cereals d'hivern.

Figura 1. Forma alada de pugó en el cultiu de la civada el 22 de novembre del 2022

L'activitat dels pugons està altament relacionada amb la temperatura. Així, es considera que el vol dels individus alats, que són els responsables de la disseminació de la plaga (formació de colònies) i sovint de la transmissió del virus, es produeix a partir de valors de temperatura de 12°C.

Una forma de prevenir possibles danys és la sembra de varietats d'ordi tolerants al virus BYDV. També es recomana retardar la data de sembra.

Pot ésser recomanable realitzar una aplicació insecticida quan s'observi la presència de pugons a la parcel·la durant més de 10 dies o quan en el 10% de les plantes hi hagi individus. Cal observar amb deteniment les fulles per detectar la seva presència.

Malauradament els auxiliars no són gaire habituals durant el període de tardor i els pocs que hi ha no seran suficients per eliminar els pugons.

AUTORS

JOAN SERRA

IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

ROSER SAYERAS

IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

JOAN FAÑÉ

IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles

MARC JABARDO

IRTA – Programa de Cultius Extensius
Sostenibles